

Bruxelles, 14.1.2020.
COM(2020) 14 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

JAKA SOCIJALNA EUROPA ZA PRAVEDNU TRANZICIJU

1. Jačanje socijalne Europe

„Ljudima je stalo do budućnosti djece i društva te do pravednosti i ravnopravnosti u svakom smislu te riječi.” –

Predsjednica Ursula von der Leyen

Europa nudi najviše standarde života, najbolje uvjete rada i najdjelotvorniju socijalnu zaštitu u svijetu. Biti Europljaninom danas znači imati priliku napredovati i imati pravo na dostojanstven život. Socijalna pravda osnova je europskog socijalnog tržišnog gospodarstva i okosnica naše Unije. Podupire ideju da su socijalna pravednost i napredak temelji za stvaranje stabilnog društva s najvišim standardima blagostanja u svijetu, što je vidljivo i u ambicijama Europe da se u potpunosti ispune UN-ovi ciljevi održivog razvoja. Europa je danas jedinstveno mjesto u kojem su napredak, pravednost i održiva budućnost jednako važni ciljevi.

Živimo u vremenu promjena. Zbog klimatskih promjena i uništavanja okoliša morat ćemo prilagoditi gospodarstvo, industriju, načine putovanja i rada, proizvode koje kupujemo i jedemo. **Europski zeleni plan odraz je ambicija Europe da postane prvi klimatski neutralan kontinent do 2050.** To je naša nova strategija rasta za sljedeće desetljeće, s pomoću koje će se otvarati nova poduzeća i nova radna mjesta te potaknuti veća ulaganja. Njome moramo osigurati da Europa ostane centar najnaprednijih sustava socijalne skrbi u svijetu i dinamično središte inovacija i konkurentnog poduzetništva. Taj će plan Europi omogućiti ostvarenje veće uzlazne konvergencije, socijalne pravednosti i zajedničkog napretka.

Digitalno gospodarstvo današnjice i sutrašnjice mora se ponajprije usredotočiti na ljude. Očekuje se da će se samo u području umjetne inteligencije i robotike u sljedećih pet godina u svijetu otvoriti gotovo 60 milijuna novih radnih mjesta, a mnogi će se poslovi promijeniti ili čak nestati. Nove tehnologije otvorit će nove mogućnosti zapošljavanja i fleksibilnije načine rada, ali moramo se pobrinuti za to da novi poslovi budu kvalitetni i da radnici za njih imaju odgovarajuće vještine. Digitalno gospodarstvo ne može se oslanjati na pravna i socijalna pravila 20. stoljeća; u novom svijetu rada potrebno je prilagoditi i zajamčiti socijalnu zaštitu te prilagoditi porezna pravila kako bi se osiguralo da svi pravedno doprinose.

Demografija Europe mijenja se: danas živimo dulje i zdravije, zahvaljujući napretku medicine i javnog zdravstva, što stvara nove potrebe i mogućnosti. Seniorsko gospodarstvo i ekonomija skrbi stvaraju brojna nova radna mjesta i omogućuju starijim osobama da ostanu aktivne ili prime potrebnu skrb. Zbog starenja i preseljenja u gradove brojna ruralna područja u Europi bilježe pad broja stanovnika. Jaz između gradskih i ruralnih područja sve je veći i više se ne može ignorirati. Iako tehnološke promjene i energetska tranzicija otvaraju nove

mogućnosti, možda nisu dovoljne same po sebi da uklone razlike između bogatih i siromašnih, osim ako podupremo siromašnije regije u sustizanju bogatijih.

Svi bi Europljani trebali imati jednake mogućnosti za napredak – moramo očuvati, prilagoditi i poboljšati ono što su naši preci izgradili. Danas je u EU-u zaposlen rekordan 241 milijun ljudi. Međutim, taj je broj samo dio priče. Nejednakosti i dalje postoje i nemaju svi koristi od tih pozitivnih pomaka. Prevelik broj ljudi i dalje spaja kraj s krajem ili nailazi na prepreke zbog nejednakosti. Mnoga djeca i mladi, ponajprije iz nepovoljnih socioekonomskih situacija, nemaju pristup kvalitetnom obrazovanju ni zdravstvenoj skrbi. Mnoge starije osobe i dalje nemaju pristup uslugama skrbi. Nejednakost usporava rast i ugrožava socijalnu koheziju. Moramo djelovati odmah kako bismo novim generacijama osigurali pravednu i prosperitetnu budućnost u zdravom okolišu te osigurali međugeneracijsku pravednost.

Te promjene, prilike i izazovi utječu na sve zemlje i sve Europljane. Stoga se s njima moramo suočiti zajedno i unaprijed se pripremiti na promjene.

Europski stup socijalnih prava europski je odgovor na te temeljne ambicije. Naša je socijalna strategija osigurati da tranzicija u područjima klimatske neutralnosti, digitalizacije i demografskih promjena bude socijalno pravedna.

Cilj je europskog stupa socijalnih prava osigurati pravednost u svakodnevnom životu svakog građanina, pri učenju, radu, traženju posla ili u mirovini; u životu u gradu ili u ruralnom području; neovisno o spolu, rasnom ili etničkom podrijetlu, vjeri ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili spolnoj orijentaciji. Stup su proglasile sve institucije EU-a 2017., a njegovih 20 načela služi stvaranju jednakih mogućnosti i radnih mjesta za sve, pravednih uvjeta rada te socijalne zaštite i uključenosti. Njihovom provedbom ispunjava se obveza preuzeta na najvišim razinama da ljudi budu u središtu, neovisno o promjenama, i da se nikoga ne zapostavlja.

Nadovezujući se na već odrađeno, vrijeme je da to na što smo se obvezali provedemo u djelo. Čelnici država i vlada pozvali su na provedbu stupa na razini EU-a i na razini država članica, uzimajući u obzir njihove pojedinačne nadležnosti¹. Europski parlament također je istaknuo važnost provedbe tih 20 načela. Predsjednica von der Leyen odlučna je predstaviti akcijski plan za provedbu stupa. Uspjeh će ovisiti o djelovanju svih dionika na svim razinama: europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj.

Ovom se Komunikacijom priprema donošenje akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava. U njoj se predstavljaju inicijative na razini EU-a kojima se podupire provedba stupa i pokreće opširna rasprava sa svim zemljama EU-a, regijama i svim našim partnerima: Europskim parlamentom i nacionalnim parlamentima, koji predstavljaju europske građane, Vijećem i nacionalnim vladama, koji predstavljaju europske zemlje, socijalnim partnerima, koji predstavljaju poslodavce i zaposlenike te civilnim društvom, ključnim glasom u pitanjima koja su važna našim građanima.

¹ Zaključci Europskog vijeća – Novi strateški program za razdoblje 2019.–2024. [upućivanje], lipanj 2019.

Uz doprinose svih, početkom 2021. predstaviti ćemo akcijski plan kojim se ostvaruju prava i načela iz europskog stupa socijalnih prava.

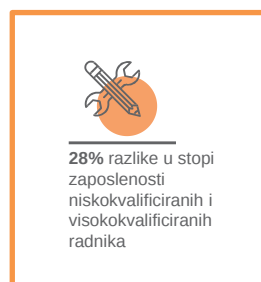
Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika i dalje će pratiti napredak u pogledu europskog stupa. Od ove godine u semestar će biti uključeni UN-ovi ciljevi održivog razvoja kako bi održivost i dobrobit građana bili u središtu gospodarske politike i upravljanja. U tom je pogledu strategija gospodarske politike i politike zapošljavanja za EU utvrđena u **godišnjoj strategiji održivog rasta**, u skladu s prioritetima utvrđenima u europskom zelenom planu. U njoj se kombiniraju makroekonomska stabilnost, produktivnost, pravednost i održivost okoliša. Struktura oporezivanja trebala bi omogućavati zapošljavanje i rast i istodobno biti u skladu s klimatskim, okolišnim i socijalnim ciljevima. Nepravedno oporezivanje, među ostalim na globalnoj razini, sprječava zemlje da ispune potrebe svojega gospodarstva i stanovništva.

Zajedno ćemo unaprijediti europsko socijalno tržišno gospodarstvo kako bi odgovaralo prilikama i izazovima današnjice i sutrašnjice te osigurati pravednu tranziciju za sve.

2. Jednake mogućnosti i radna mjesta za sve

Oснаživanje ljudi kvalitetnim obrazovanjem, osposobljavanjem i vještinama

Vještine su ključne za budućnost. S obzirom na sve učestalije promjene posla i fleksibilne radne obrasce postoji stalna potreba za učenjem kako bi se ostvario napredak. Vještine omogućuju ljudima da iskoriste prednosti radnog mjesta koje se brzo mijenja. Polovina trenutne radne snage morat će dodatno razviti svoje vještine u sljedećih pet godina. Međutim, danas prevelik broj mladih nema osnovne i digitalne vještine i malo njih ima priliku nadoknaditi zaostatke nakon završetka školovanja. Mjesečno se samo 10 % ljudi osposobljava, a milijun slobodnih radnih mjesta za stručnjake za informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) koči ulaganja u digitalnu transformaciju. Više od 50 % poduzeća koja su 2018. zaposlila ili pokušala zaposliti stručnjake za IKT prijavilo je poteškoće s popunjavanjem slobodnih radnih mjesta.

Obrazovanje i osposobljavanje ključni su za vještine. Države članice moraju prilagoditi nacionalne sustave obrazovanja i osposobljavanja diljem Europe kako bi osigurale uključivo, kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje od rane dobi te poduprle ljude u preuzimanju odgovornosti za svoj kontinuirani razvoj tijekom cijele karijere. Treba dodatno raditi na validaciji vještina i kompetencija koje su potrebne izvan sustava formalnog obrazovanja i osposobljavanja. Vještine i iskustva stečeni na radnom mjestu, volontiranjem ili drugim neformalnim oblicima rada, ako se priznaju i vrednuju, mogu predstavljati važnu prednost pri traženju novog posla.

Samo 1 od 25
niskokvalificiranih
radnika uključen je u
neki program
cjeloživotnog učenja

Kako bismo saznali koje su vještine potrebne, nacionalne i regionalne vlade moraju surađivati s onima koji to najbolje znaju: poslodavcima, radnicima, učiteljima i voditeljima osposobljavanja.

Na promjenjivom tržištu rada važno je da svi ljudi imaju širok raspon ključnih kompetencija koje su dobra osnova za sposobnost prilagodbe. Osim toga, čvrsta partnerstva između onih koji traže nove talente i onih koji ih obrazuju i osposobljavaju te moderne tehnike predviđanja i praćenja osoba s diplomom mogu pomoći u utvrđivanju što učiti i kako.

To je posebice potrebno u regijama koje bilježe pad broja stanovnika i u kojima poslodavci više ne mogu naći kvalificirane radnike. Ujedno je potrebno i za mala i srednja poduzeća (MSP-ove), okosnicu našega gospodarstva. Četvrtina europskih MSP-ova izvijestila je o velikim poteškoćama u pronalaženju iskusnog osoblja i rukovoditelja. Općenito, to je potrebno svugdje gdje će digitalna i zelena tranzicija zahtijevati novi skup vještina. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje te naukovanje mogu povećati zapošljivost mladih i odraslih te ispuniti promjenjive potrebe poduzeća. Takvo ulaganje u usavršavanje i prekvalifikaciju ima svoju cijenu i trebaju ga podijeliti javni sektor, poslodavci i pojedinci na koje se odnosi. Kako bi *vještine, zapošljivost i ljudski kapital postale središte rada, Komisija će ažurirati **Program vještina za Europu** u prvom tromjesečju 2020., uključujući prijedlog preporuke za europsko strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO)*. Istražuju se i inovativna rješenja kako bi se ljudima omogućilo da upravljaju vlastitim učenjem i karijerama, kao što je pojedinačni račun za učenje za osobe radne dobi.

Kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje stvaraju jednake mogućnosti i mogu prekinuti začaran krug lošeg uspjeha.

Europski prostor obrazovanja, koji će se uspostaviti do 2025., olakšat će učenicima kretanje preko granica u Europi i poboljšati pristup kvalitetnom i uključivom obrazovanju i osposobljavanju. *U trećem tromjesečju 2020. Komisija će dodatno razraditi ciljeve **europskog prostora obrazovanja** i uspostaviti novi okvir za suradnju u području*

obrazovanja i osposobljavanja s državama članicama te više pozornosti posvetiti osiguravanju da mladi završe barem više sekundarno obrazovanje i dovoljno vladaju osnovnim vještinama. Programom **Erasmus+** nastaviti će se podupirati i jačati obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport u Europi, s izrazito pojačanim proračunom za razdoblje 2021.–2027. Cilj je da taj program u budućnosti bude dostupniji mladima s manje mogućnosti i tako postane uključiviji. Ako ga učitelji, voditelji osposobljavanja i znanstvenici budu više koristili, sustavi će se moći bolje povezati i najbolja praksa učinkovito razmjenjivati. Programom **Digitalna Europa** podupirat će se razvoj naprednih digitalnih vještina kako bi se omogućilo uvođenje tih tehnologija u cijelom gospodarstvu te ojačale digitalne sposobnosti pružatelja usluga obrazovanja. Kako bi poduprla djelovanje država članica, *Komisija će u drugom tromjesečju 2020. ažurirati i **Akcijski plan za digitalno obrazovanje**, kojim će se povećati digitalne vještine mladih i odraslih i osigurati da svaka obrazovna institucija može držati korak s digitalnim dobom.*

1 od 5
petnaestogodišnjaka ima
poteškoća s čitanjem,
pisanjem, matematikom i
prirodoslovljem

Naši su mladi budućnost Europe i zaslužuju da ona bude svijetla.

Roditelji naravno žele da njihova djeca imaju dobre poslove i izgleda za razvoj karijere. Međutim, prevelik broj mladih često može pronaći samo loše plaćene, privremene i nestandardne poslove, na kojima ne mogu razvijati svoje talente i planirati budućnost. Mladi s invaliditetom, migrantskim podrijetlom ili mladi roditelji još lakše mogu zaostati u tom smislu. *Kako bi pojačala borbu protiv nezaposlenosti mladih, Komisija će u drugom tromjesečju 2020. predstaviti svoje prijedloge za jačanje **Garancije za mlade**, kojom se svake godine već pomaže da 3,5 milijuna mladih započne osposobljavanje, obrazovanje ili rad. Novom Garancijom za mlade doprijet će se do mladih, podupirati njihov razvoj vještina i stjecanje radnog iskustva, posebice onih važnih za zelenu i digitalnu tranziciju.*

Podupiranje profesionalne mobilnosti i gospodarske prenamjene

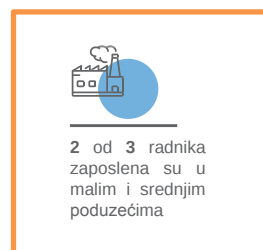
Svi građani Europe, mladi i stari, trebali bi imati pristup pravodobnoj i prilagođenoj potpori, uključujući osposobljavanje, kako bi lakše mogli dobiti kvalitetan posao ili osnovati poduzeće. Gotovo je svaka odrasla osoba u nekom trenutku svojeg života tražila posao. Neki su to uspjeli odmah nakon završetka školovanja i brzo prelaze s jednog posla na drugi zahvaljujući čvrstoj mreži i dokazanom znanju i iskustvu. Međutim, za druge je to mnogo teže. Oni možda nemaju informacije o mogućnostima zapošljavanja, ne mogu pronaći posao koji odgovara njihovim vještinama i iskustvu ili imaju teške osobne i obiteljske situacije. Javne i privatne službe za zapošljavanje ne bi trebale podupirati samo nezaposlene, nego sve više i one kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog zastarjelih vještina.

Plan ulaganja za održivu Europu, plan ulaganja u okviru europskog zelenog plana koji je danas predstavljen, doprinijet će financiranju tranzicije s kojom se Europa suočava. Prelazak na zelenije gospodarstvo vjerojatno će imati veći učinak u nekim regijama i sektorima nego u drugima. Sastavni je dio tog plana mehanizam za pravednu tranziciju, uključujući namjenski Fond za pravednu tranziciju, kojim će se podupirati regije u kojima se očekuje veći utjecaj tranzicije te tako zajamčiti da nitko ne bude zapostavljen. To pokazuje predanost EU-a uspostavljanju kombinirane okolišne i socijalne održivosti. Ulaganja će pomoći u razvoju novih gospodarskih aktivnosti i otvaranju radnih mjesta, smanjenju ugljičnog otiska, osiguravanju povoljne opskrbe energijom i lakšem stjecanju novih vještina. Osim toga, **Fond za modernizaciju** omogućit će pravednu tranziciju u regijama ovisnima o ugljiku podupiranjem preraspodjele, prekvalifikacije i usavršavanja radnika, obrazovanja, traženja posla i osnivanja poduzeća. Naposljetku, kako bi se pokazala solidarnost i pružila potpora radnicima koji su proglašeni viškom ili samozaposleni, moguća je intervencija **Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji.**

Stvaranje novih radnih mjesta

Europsko gospodarstvo sada je u sedmoj uzastopnoj godini rasta. Očekuje se da će nastaviti rasti 2020. i 2021., iako su izgledi za rast oslabjeli. Tržišta rada i dalje su jaka, a nezaposlenost se i dalje smanjuje, ali sporijim tempom.

Europa treba nadograđivati tu čvrstu osnovu kako bi osigurala da europsko socijalno tržišno gospodarstvo stvara nova i bolja radna mjesta za sve u predstojećim godinama. U središtu te preobrazbe bit će **industrijska strategija** koja će biti predstavljena u prvom tromjesečju 2020., s jakim temeljima u jedinstvenom tržištu, čime će se našim poduzećima omogućiti inovacije i razvoj novih tehnologija, poticanje kružnosti i stvaranje novih tržišta. Rad na socijalnim aspektima i aspektima zapošljavanja sastavni je dio strategije, što će svim građanima, poduzećima, regijama i gradovima omogućiti da iskoriste industrijsku preobrazbu. **Komisija će u prvom tromjesečju 2020. predložiti i posebnu strategiju za mala i srednja poduzeća (MSP-ove).** Oni su zaslužni za otvaranje 85 % radnih mjesta u posljednjih pet godina. Promicanje inovacija, osiguravanje financiranja i smanjenje birokracije za MSP-ove ključni su za stvaranje radnih mjesta u Europi.

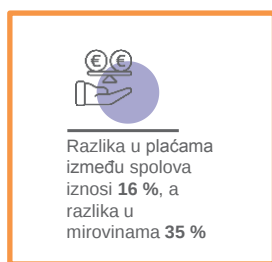
Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond plus i Kohezijski fond i dalje će imati ključnu ulogu u podupiranju socijalne i teritorijalne kohezije u državama članicama, regijama i ruralnim područjima te u praćenju digitalnih i ekoloških promjena u svijetu. U prijedlogu Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir (VFO) utvrđena su ukupna dodijeljena sredstva za kohezijsku politiku za razdoblje 2021.–2027. u iznosu od 373 milijarde EUR u tekućim cijenama. Teritorijalnoj koheziji pridonijet će i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo. U prijedlogu se poziva i na uspostavu programa **InvestEU**, za koji se očekuje da će mobilizirati 650 milijardi EUR ulaganja, od čega je 50 milijardi EUR projekata socijalne infrastrukture i socijalnih ulaganja u obrazovanje i vještine, socijalno poduzetništvo i mikrofinanciranje. InvestEU će prvi uvesti modele partnerstva te nove poslovne i financijske modele za bolje društvene rezultate, čime će se iskoristiti potencijal ulagačkog i filantropskog kapitala.

Stvaranje radnih mjesta podrazumijeva više od samog rasta. To još više vrijedi za socijalnu ekonomiju, koja služi socijalnim potrebama. Otprilike 13,6 milijuna ljudi radi u socijalnoj ekonomiji u Europi. Socijalna poduzeća i organizacije mogu poticati angažman, inicijative i povrate u lokalnim zajednicama te istodobno sve ljude približiti tržištu rada. Socijalna ekonomija pruža inovativna rješenja u obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, energetskej tranziciji, stanovanju i pružanju socijalnih usluga. Može biti i predvodnik u lokalnim zelenim planovima stvaranjem saveza gradova i poduzeća u klimatskoj tranziciji na raznim državnim područjima. **Komisija će 2021. pokrenuti akcijski plan za socijalnu ekonomiju** kako bi se potaknulo više socijalnih ulaganja i inovacija te povećao potencijal socijalnih poduzeća za otvaranje radnih mjesta, među ostalim za one koji su najudaljeniji od tržišta rada. Društveno

odgovorna javna nabava također može osigurati da se postojeća sredstva troše na način kojim se podupire uključivanje, na primjer davanjem mogućnosti zapošljavanja osobama s invaliditetom ili osobama kojima prijeti siromaštvo.

Poticanje ravnopravnosti

Naša Unija iz svoje raznolikosti – naroda, kulture i tradicija crpi snagu i zajedništvo. Međutim, napredovati može jedino ako iskoristi sve svoje resurse, talente i potencijale. To podrazumijeva stvaranje pravednijeg društva u kojem ljudi s jednakim ambicijama imaju jednake prilike za njihovo ostvarenje. Iako se u našoj Uniji nalaze neka od najravnopravnijih društava u svijetu, na tome se još mora raditi. Europa treba ojačati svoju predanost uključivanju i ravnopravnosti u svim oblicima, neovisno o spolu, rasnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri ili uvjerenju, invaliditetu, dobi ili spolnoj orijentaciji. Ravnopravnost je visoko na ljestvici političkih prioriteta ove Komisije, koja prvi put ima samostalni portfelj za ravnopravnost i novu specijaliziranu radnu skupinu.

Položaj žena zaslužuje posebnu pozornost. Niske razine zaposlenosti loše su za gospodarstvo i položaj žena. Unatoč višim razinama obrazovanja žene imaju kraće karijere s više prekida od muškaraca, često jer preuzimaju odgovornost skrbnika. Njihove se karijere razvijaju sporije, dohodak i mirovine su im niži, a žive dulje. U nekim su sektorima žene nedovoljno zastupljene, primjerice, u digitalnim profesijama, u kojima je manje od petine žena stručnjaka za IKT. Žene

u prosjeku primaju samo dvije trećine mirovine muškaraca nakon umirovljenja, što je još veća razlika od razlike u plaćama. Borba protiv stereotipa u svijetu rada od ključne je važnosti kako bi se ženama omogućilo napredovanje u karijeri i pravedna plaća. Bolje usluge skrbi za djecu i dugoročne skrbi dio su rješenja kojim se želi osigurati da odgovornost skrbi bude ravnopravnije podijeljena između žena i muškaraca. *U prvom tromjesečju 2020. Komisija će predložiti novu europsku strategiju za rodnu ravnopravnost kako bi se postigao napredak u uklanjanju razlika u plaćama žena i muškaraca, među ostalim putem obvezujućih mjera za transparentnost plaća, te uklanjanju razlika u mirovinama, kako bi se promicao pristup žena tržištu rada i povećao broj žena na rukovodećim položajima u poduzećima i organizacijama.*

Gospodarstvo u interesu građana gospodarstvo je i u interesu osoba s invaliditetom. Europskim aktom o pristupačnosti stvorit će se mogućnosti za razvoj pristupačnih proizvoda i usluga. Tehnologija, zajedno s prilagođenim radom i radnim mjestima, može otvoriti mogućnosti za osobe s invaliditetom i za ljude i poduzeća koji se brinu za njihove potrebe. Međutim, osobe s invaliditetom i dalje se suočavaju s poteškoćama u pristupu obrazovanju i osposobljavanju, zapošljavanju, sustavima socijalne zaštite i zdravstvenoj skrbi. Često im je teško aktivno sudjelovati u političkom i kulturnom životu svojih zajednica. Komisija će nastojati osigurati provedbu Konvencije UN-a o pravima

osoba s invaliditetom. *Komisija će 2021. predstaviti pojačanu strategiju za invaliditet na temelju rezultata tekuće evaluacije Europske strategije za invaliditet 2010.–2020.*

Brži i djelotvorniji načini integracije državljana trećih zemalja mogu izravno pomoći ne samo njima, nego i tržištu rada i društvu u cjelini. Mnoge države članice mogle bi bolje iskoristiti njihove vještine i kvalifikacije te poticati njihov pristup uključivom i kvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju. Komisija će na temelju Akcijskog plana za integraciju iz 2016. povećati potporu za mjere integracije koje donesu države članice i drugi ključni dionici kao što su lokalne i regionalne vlasti, organizacije civilnog društva te socijalni partneri.

3. Pravedni uvjeti rada

Radnici u Europi trebali bi imati pravednu minimalnu plaću koja omogućuje dostojanstven život. To ne znači utvrđivanje iste minimalne plaće za svakog radnika u EU-u. Minimalne plaće trebale bi se utvrditi u skladu s nacionalnim tradicijama, i to kolektivnim ugovorima ili zakonskim odredbama. Funkcionalno kolektivno pregovaranje poslodavaca i sindikata djelotvoran je način utvrđivanja primjerenih i pravednih minimalnih plaća jer su radnici i poslodavci ti koji najbolje poznaju svoj sektor i svoju regiju. *Komisija danas pokreće prvu fazu savjetovanja sa socijalnim partnerima o tome kako osigurati pravedne minimalne plaće za radnike u Uniji.*

Posao ne služi samo zarađivanju novca. Posao vam pruža društvene odnose i mjesto u društvu te prilike za osobni i profesionalni razvoj. Međutim, to je moguće jedino u pravednim i dostojanstvenim uvjetima rada. Novi oblici rada brzo se razvijaju, ponajprije potaknuti digitalnom tehnologijom. Oni pridonose rastu i otvaranju radnih mjesta te potiču inovativne usluge, pružaju fleksibilnost i prilike za radnike, samozaposlene osobe, korisnike i poduzeća. Ipak, mogu dovesti do novih oblika nesigurnosti. Kako bi se izgradilo povjerenje u digitalnu transformaciju i u potpunosti ostvario njezin potencijal, novi poslovni modeli iziskuju jasnija pravila kojima se sprečavaju zlouporabe, održavaju visoki standardi zdravlja i sigurnosti te osigurava bolja socijalna zaštita. Tehnološke inovacije moraju ići ruku pod ruku sa socijalnim inovacijama. Europski način života human je i etički način života i to mora i dalje oblikovati našu budućnost.

Konkretno, za održiv rast ekonomije platformi potrebni su poboljšani uvjeti rada za radnike koji rade putem platforme. *Novim Aktom o digitalnim uslugama, koji će biti predstavljen u drugoj polovici 2020., poboljšat će se naša pravila o odgovornosti i sigurnosti digitalnih platformi, usluga i proizvoda, te dovršiti naše jedinstveno digitalno tržište. Komisija će istovremeno organizirati sastanak na vrhu o radu putem platforme, na kojem će se raspravljati o prioritetnim pitanjima i mogućim rješenjima, uključujući na primjer radni*

status, uvjete rada i pristup socijalnoj zaštiti radnika na platformama, pristup kolektivnom zastupanju i pregovaranju, kao i prekogranične aspekte rada na platformama.

Digitalizacija i nove tehnologije mijenjaju izgled radnih mjesta.

Radnici u EU-u imaju visoke standarde u pogledu zdravlja i sigurnosti. Roboti, kao i digitalni alati, mogu od ljudi preuzeti opasne i monotone zadaće. Ipak, promjene mogu stvoriti nove probleme. Novi obrasci rada – među ostalim stalna povezivost, povećanje internetskog i mobilnog rada, sučelja čovjek-stroj, praćenje rada radnika, zapošljavanje i upravljanje s pomoću algoritama – mogu dovesti do veće produktivnosti, koja je ključna za ukupno poboljšanje životnog standarda, ali bi se trebali razvijati tako da se izbjegnu novi obrasci diskriminacije ili isključivanja ili novi rizici za tjelesno i mentalno zdravlje radnika. *Kako bi zadržala svoje visoke standarde, Komisija će preispitati strategiju sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu i suočiti se s tim novim rizicima, uz tradicionalnije, kao što su izloženost opasnim tvarima i rizik od nesreća na radu.*

Pošteni uvjeti rada odnose se i na snažan socijalni dijalog: radnici i poslodavci mogu pronaći zajednička rješenja koja najbolje odgovaraju njihovim potrebama. Stabilne predstavničke organizacije i njihovo pravodobno uključivanje u oblikovanje politika na nacionalnoj i europskoj razini iznimno su važni. *Komisija će istražiti načine promicanja socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja* te povećanja kapaciteta sindikata i organizacija poslodavaca na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Učinkovit dijalog na razini poduzeća također je ključan, osobito kad se poduzeća restrukturiraju ili prolaze kroz velike promjene. Budući da poduzeća sve više djeluju preko granica, trebali bismo u potpunosti iskoristiti postojeće instrumente za uključivanje radnika, kao što su europska radnička vijeća, za promicanje kulture informiranja i savjetovanja s radnicima.

Za europske građane koji trenutačno žive ili rade u drugoj državi članici EU-a pravedni uvjeti rada podrazumijevaju pravednu mobilnost. U usporedbi s razdobljem od prije deset godina, danas dvostruko više građana živi ili radi u drugoj državi članici EU-a. Milijuni poduzeća, posebno MSP-ova, posluju preko granica. Oni iskorištavaju prednosti jedinstvenog tržišta, ključnog pokretača rasta i zapošljavanja. Pravila EU-a moraju biti svrsishodna kako bi se

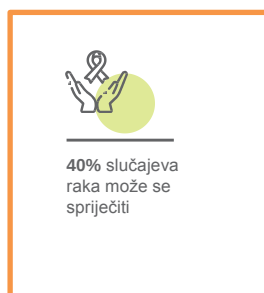
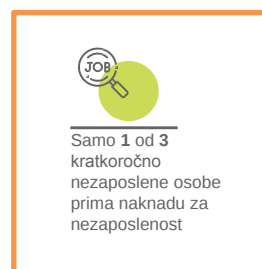
zajamčilo da se sve odvija na pošten i transparentan način te kako bi se osiguralo pošteno tržišno natjecanje među poduzećima, zaštitila prava radnika i izbjegli dvostruki doprinosi i socijalni damping. Novoosnovano **Europsko nadzorno tijelo za rad** bit će ključan alat za lakšu primjenu i provedbu pravila EU-a u tom području, čime će se poboljšati funkcioniranje jedinstvenog tržišta. Ono će pojedincima i poslodavcima omogućiti jednostavan pristup informacijama o radu ili poslovanju u drugoj državi članici EU-a te podupirati suradnju među nacionalnim tijelima, među ostalim u pogledu jačanja inspekcija, suzbijanja neprijavljenog rada i borbe protiv prijevара.

4. Socijalna zaštita i uključenost

Osiguravanje visoke razine socijalne zaštite

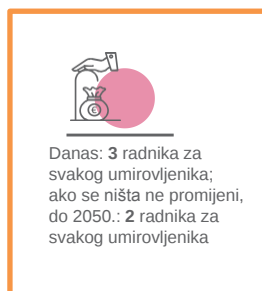
Kako bi bio otporan, društveni ugovor treba se temeljiti na snažnoj solidarnosti. Moramo učiniti više kako bismo poduprli radnike koji ostanu bez posla zbog vanjskih utjecaja na gospodarstvo, promicanjem njihove prekvalifikacije i reintegracije na tržište rada. *Komisija će predložiti europski sustav reosiguranja naknada za slučaj nezaposlenosti* kako bi se zaštitili naši građani i smanjio pritisak na javne financije tijekom vanjskih šokova.

Standarde socijalne zaštite trebamo prilagoditi novim okolnostima svijeta rada, novim osjetljivim točkama i novim očekivanjima građana. U nekim državama članicama neke samozaposlene osobe i osobe u nestandardnim oblicima zaposlenja nemaju pristup odgovarajućoj socijalnoj zaštiti. Provedbom Preporuke o pristupu socijalnoj zaštiti osigurat će se zaštita svih osoba tijekom nezaposlenosti, bolesti, starosti, invaliditeta ili u slučaju nesreća na radu, bez obzira na njihov radni status.

Ako ne želimo nikoga zapostaviti, moramo svima osigurati pristup zdravstvenoj skrbi. Siromašniji ljudi obično žive šest godina kraće od bogatijih ljudi. Promicanje zdravog načina života, bolje preventivne mjere i zdravstvo usmjereno na pacijente mogu svima omogućiti povoljnu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Za oblikovanje sustava socijalne zaštite koji se temelje na EU-ovim vrijednostima i načelima univerzalnosti, solidarnosti i pravednosti bit će potreban razvoj novih i integriranih modela zdravstvene i socijalne skrbi. To će omogućiti i iskorištavanje najpovoljnijih inovacija i onih koje ispunjavaju stvarne potrebe javnog zdravstva. Pristupom usmjerenim na pacijenta pridonijelo bi se postizanju boljih rezultata, kao što su brže liječenje i jednostavan pristup skrbi. Važan je cilj u tom području zajamčiti da se Europa bori protiv raka, jednog od najvećih zdravstvenih problema ovog stoljeća, koji ugrožava živote milijuna Europljana. Europa se obvezuje preuzeti vodeću ulogu u borbi protiv raka. U veljači 2020. Komisija će pokrenuti raspravu na razini EU-a kako bi u četvrtom tromjesečju godine pokrenula *ambiciozni europski plan za borbu protiv raka, kojim se želi smanjiti patnja uzrokovana tom bolešću.*

Starenje dovodi u pitanje prikladnost naših sustava socijalne zaštite. Mirovine bi mogle postati glavni izvor prihoda za većinu Europljana. Dulji život trebao bi podrazumijevati i dulji radni vijek. To bi se moglo ostvariti boljim zdravstvom i većim uzimanjem u obzir potreba starijih radnika na radnom mjestu. Tako bi se pridonijelo i održivosti mirovinskih sustava te jačanju strukovnih mirovina i trećeg

mirovinskog stupa. Ipak, među onima koji stare, nekima će biti potrebna posebna skrb. Osiguravanje pristupa povoljnoj i kvalitetnoj dugoročnoj skrbi bit će ključno za podupiranje dostojanstvenog života u starosti, uz istodobno iskorištavanje mogućnosti za otvaranje radnih mjesta koje nudi ekonomija skrbi.

Starenje nije jedini demografski izazov. Novi obrasci kućanstava poput većeg broja jednočlanih kućanstava, preseljenja u gradove koje vodi do depopulacije ruralnih područja, odljeva mozgova ili čak migracijskih tokova pridonose promjeni demografskog okruženja u EU-u. Kako bi utvrdila trenutačno stanje, *Komisija će predstaviti izvješće o učinku demografskih promjena u prvom tromjesečju 2020. Nakon toga će u četvrtom tromjesečju 2020. uslijediti Zelena knjiga o starenju* kako bi se pokrenula rasprava o dugoročnim učincima starenja, posebno o skrbi i mirovinama, te o načinima poticanja aktivnog starenja. Uvažavajući činjenicu da zelena, digitalna i demografska tranzicija utječe na različite ljude na različite načine, nakon izvješća o demografiji uslijedit će **dugoročna vizija za ruralna područja 2021.** Cilj te dugoročne vizije bit će potpora ruralnim područjima u rješavanju njihovih posebnih problema, od starenja i depopulacije do povezanosti, rizika od siromaštva i ograničenog pristupa uslugama, socijalnoj zaštiti i zdravstvenoj skrbi.

Borba protiv siromaštva i isključenosti

Ako u doba promjena ne želimo nikoga zapostaviti, moramo se boriti protiv siromaštva. Milijuni ljudi u EU-u u proteklom su desetljeću izbavljeni iz siromaštva, ali unatoč zajedničkom cilju EU-a da se do 2020. iz siromaštva izbavi 20 milijuna ljudi, više od jedne petine Europljana i dalje je izloženo riziku. Imati dostojanstven život znači dobiti potrebnu potporu pri traženju posla, moći si priuštiti kvalitetnu zdravstvenu skrb, imati pristojne prilike za obrazovanje i osposobljavanje, priuštiti si stan i bitnu robu i usluge, uključujući vodu, energiju, prijevoz i digitalne komunikacije. Za one koji nisu uključeni u tržište rada programi minimalnog dohotka, uz usluge potpore, krajnja su mjera koja bi trebala osigurati dostojanstven život. Cijene nekretnina povećale su se diljem Unije, a troškovi stanovanja preveliki su za većinu građana. Beskućništvo, najgora posljedica rastućih troškova stanovanja, u porastu je u većini država članica. Energetsko siromaštvo i poteškoće s ulaganjima u moderna rješenja za uštedu troškova ukazuju na potrebu pomnog praćenja novih distribucijskih izazova nastalih prelaskom na ugljično neutralno gospodarstvo². Zbog svih tih razloga potrebno je pomno razmotriti višestruke i međusobno povezane uzroke siromaštva, razmisliti o učinku različitih instrumenata politike i promisliti o daljnjim koracima.

² Kako je najavljeno u europskom zelenom planu, Komisija će 2020. predstaviti smjernice o energetskom siromaštvu.

Siromaštvo utječe na sve članove obitelji, kako na roditelje, tako i na djecu. Djeca iz siromašnih obitelji ne počinju život na ravnopravan način. Suočena su s povećanim rizicima od zdravstvenih problema i nižim obrazovnim postignućima u kasnijoj fazi života, što će u konačnici dovesti natrag do siromaštva. Ulaganje u kvalitetan i uključiv rani i predškolski odgoj i obrazovanje te škole, pristup zdravstvenoj skrbi, prehranu i pristojno stanovanje može prekinuti taj negativni začarani krug. *Komisija će 2021. predstaviti **Garanciju za djecu** kako bi osigurala da djeca imaju pristup uslugama koje su im potrebne i da ih se podupire do odrasle dobi.*

Mnogi Romi u EU-u trpe predrasude i socijalnu isključenost, unatoč tome što su zemlje EU-a zabranile diskriminaciju. Problem isključivanja Roma zahtijeva dugoročni angažman na svim razinama. Okvir EU-a za nacionalne strategije integracije Roma pokazao je pozitivne rezultate do 2020. *Dodatna inicijativa o jednakosti i uključivanju Roma, izrađena na temelju nalaza evaluacije okvira, bit će predstavljena u četvrtom tromjesečju 2020.*

5. Promicanje europskih vrijednosti u svijetu

Europa bi trebala iskoristiti svoj politički i gospodarski utjecaj kako bi potakla socijalnu pravednost u ostatku svijeta. Našim se politikama međunarodne suradnje, razvoja i trgovine ostvaruje rast, otvaraju radna mjesta i postiže blagostanje, kako u Europi, tako i s našim partnerima. Trgovina je više od razmjene robe i usluga. Ona je i strateški adut Europe. Omogućuje nam da stvaramo partnerstva, zaštitimo tržište od nepoštenih praksi i osiguramo poštovanje međunarodno dogovorenih standarda. Komisija će raditi na stabilnom, otvorenom i pravednom programu za trgovinu. Svaki novi sveobuhvatni bilateralni sporazum imat će poglavlje o održivom razvoju i najviše standarde zaštite klime, okoliša i radnika, uz politiku nulte tolerancije prema dječjem radu, kako bi se osigurali odgovarajući jednaki uvjeti u odnosu na naše trgovinske partnere. Komisija će ojačati i dijalog sa zapadnim Balkanom kako bi se potaknula provedba europskog stupa socijalnih prava u toj regiji.

Europa bi trebala zauzeti i čvrst stav o provedbi postojećih sporazuma ili trgovinskih sporazuma radi promicanja i zaštite međunarodno dogovorenih standarda u pogledu radničkih prava. Komisija će imenovati glavnog službenika za provedbu trgovine, koji će pratiti i poboljšati usklađenost naših trgovinskih sporazuma, te će surađivati sa svojim trgovinskim partnerima kako bi osigurala uspješnu provedbu obveza. EU će pomno pratiti provedbu mjera zaštite klime, okoliša i radnika utvrđenih u našim trgovinskim sporazumima, uz nultu toleranciju prema dječjem radu.

6. Zajednički rad

Ovom se Komunikacijom pokreće široka rasprava sa svim zemljama EU-a i regijama te sa svim našim partnerima. Zbog toga se u njoj navodi niz inicijativa koje treba poduzeti na razini EU-a u nadolazećim mjesecima, koje će pridonijeti provedbi europskog stupa socijalnih prava.

Međutim, djelovanje samo na razini EU-a nije dovoljno. Kako učinci novih tehnologija budu postajali jasniji, rezultati klimatske politike vidljiviji u našoj svakodnevici, a demografski pritisci izraženiji, morat ćemo neprekidno prilagođavati i jačati naš odgovor na svim razinama. Ključ uspjeha često je u rukama nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti, kao i socijalnih partnera i relevantnih dionika na svim razinama, koji surađuju s EU-om radi većeg uspjeha.

Komisija stoga poziva sva tijela i partnere na razini EU-a, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini da do studenoga 2020. iznesu svoje mišljenje o daljnjem djelovanju i preuzmu svoje konkretne obveze za provedbu stupa. Tijekom 2020. Komisija će tražiti aktivan angažman i sudjelovanje svih partnera: Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija, socijalnih partnera i organizacija civilnog društva. Mišljenja i obveze mogu se poslati preko internetske stranice [yoursay-socialeurope](https://ec.europa.eu/social/yoursay-socialeurope)³.

Cilj je zajednički izraditi akcijski plan koji odražava sve doprinose i koji se predlaže za odobrenje na najvišoj političkoj razini.

³ <https://ec.europa.eu/social/yoursay-socialeurope>